

Europos Pulsas

Jungiant bendruomenes, stiprinant Europą

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Nr. 39

2025 m. liepa

PAGALBA ŠEIMOMS DERINANT DARBĄ IR VAIKŲ PRIEŽIŪRĄ

Visoje Europoje daugelis tėvų susiduria su sunkumais bandydami suderinti darbą su rūpinimosi šeima pareigomis. Ilgos darbo valandos, brangi vaikų priežiūra ir ribotas lankstumas neretai apsunkina galimybę išlikti darbo rinkoje – ypač moterims. Trento (Italijoje) šiai problemai spręsti įgyvendinama Paslaugų kuponų (Service Voucher) schema, kuri tapo svarbiu atsaku į šeimų poreikius. Ji finansuojama pagal Europos socialinio fondo plus (ESF+) priemonę ir pripažinta strateginiu prioritetu 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu. Sistema padeda šeimoms naudotis prieinamomis vaikų priežiūros ir švietimo paslaugomis. Pirmą kartą įdiegta dar 2005 m., schema ir toliau liudija ilgalaikį provincijos išsipareigojimą remti dirbančius tėvus.

Didesnis vaikų priežiūros prieinamumas

Kuponais padengiama dalis vaikų ugdymo ir priežiūros paslaugų išlaidų – nuo 3 mėnesių iki 14 metų vaikams, o vaikams su negalia – net iki 18 metų. Šeimos pačios prisideda tik maža dalimi, o likusią sumą kompensuoja sistema. Parama skiriama pirmiausia dirbančioms motinoms arba toms, kurios pradeda dirbti ar mokytis. Vienių tėvų šeimose taip pat gali kryptis tėčiai, esantys panašioje situacijoje. Padengdami vaikų priežiūros išlaidas, šie kuponai pašalina vieną didžiausių kliūčių, trukdančių žmonėms įsidarbinti ar išlikti darbo rinkoje.

Veiksmingas sprendimas šeimoms

Claudia, dirbanti visu etatu gamybos įmonėje Trentino regione, teigia, kad kuponai jai leido tęsti karjerą. Abu tėvai dirba, o vietinių vaikų darželių darbo valandos nesutapo su jų grafiku – šeima buvo arti sprendimo, kad Claudia paliks darbą.

„Aš jau ruošiausi išeiti iš darbo, kad galėčiau rūpintis savo dukra, – pasakoja ji. – Vietinio darželio darbo laikas nesutapo su mano tvarkaraščiu, o privačios alternatyvos buvo per brangios.“

Tuomet ji sužinojo apie paslaugų kuponus. „Dėl šios schemos galėjau išlaikyti darbą, ir už tai esu dėkinga provincijai bei visiems, kurie mane palaikė iki ir per šio sprendimo taikymą, – sako Claudia. – Į darbą einu žinodama, kad mano dukra yra patikimose rankose.“

Ilgalaikė investicija į įtrauktį

Nuo pat pradžių ši schema skyrė ypatingą dėmesį mažesnes pajamas gaunantioms šeimoms ar atsidūrusioms pažeidžiamose situacijose. Užtikrinant joms galimybę naudotis vaikų priežiūros paslaugomis, mažinamos socialinės nelygybės ir mažinama socialinės atskirties rizika.

Tik per 2021–2027 m. finansinį laikotarpį, apie 8 800 žmonių jau pasinaudojo šia parama. Projektui skirta 42 mln. eurų – tai daugiau nei ketvirtadalis visos ESF+ lėšų, skirtų Trento provincijai. Tai liudija tvirtą ilgalaikį provincijos išsipareigojimą remti šeimas ir kurti įtraukesnę darbo rinką.

Sociokultūrinis kontekstas

Trento provincija – kalnų regionas šiaurės Italijoje, turintis apie 500 000 gyventojų. Trento mieste gyvena daugiau nei 120 tūkstančių žmonių. Gimstamumo rodiklis viršija Italijos vidurkį – apie 9,6 atvejo 1000 gyventojų.

Dėl ribotų viešųjų darželių galimybių ir aukštų privačių paslaugų kainų šeimos dažnai pasikliauja senelių pagalba. Todėl paslaugų kuponai tapo itin aktualia priemone šioje socialinėje

paslaugas, kurios leidžia moterims aktyviai dalyvauti darbo rinkoje. Trento modelis vertinamas kaip gerosios praktikos pavyzdys – lankstus, įtraukus ir pritaikytas vietos poreikiams.

Europos socialinio fondo plus programa skatina darbo ir šeimos derinimą visoje Europoje. Trento sėkmės istorija rodo, kaip ES investicijos gali būti veiksmingai panaudotos regioniniu lygmeniu.

Techninis įgyvendinimas

Norėdamos gauti kuponus, šeimos kreipiasi į Trento provincijos socialinių paslaugų tarny-

teisingumą, – sako Trento socialinės politikos skyriaus vadovė.

„Kuponai – tai geresnis gyvenimo ir darbo derinys moterims, leidžiantis joms išlikti aktyvioms profesinėje veikloje“, – komentuoja ESF+ Tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus atstovas.

Lietuvos kontekstas ir galimos paralelės

Lietuvoje, kaip ir Italijoje, šeimų iššūkiai derinant darbą ir vaikų priežiūrą išlieka aktualūs, ypač jaunoms šeimoms ir vienišiesiems tėvams. Nors valstybiniai darželiai yra pakankamai plačiai prieinami didmiesčiuose,

vieta trūksta, o privatūs sprendimai tampa pernelyg brangūs daugeliui šeimų. ESF+ lėšos Lietuvoje dažniausiai skiriamos profesiniam mokymui, socialinei įtraukčiai ir jaunimo užimtumui, tačiau vaikų priežiūros prieinamumas ir darbo bei šeimos derinimo politika galėtų būti aiškiau išskirtas prioritetas.

Remiantis „Eurostat“ duomenimis, daugiau nei 21 proc. Lietuvos moterų nurodo, kad šeimos priežiūros išsipareigojimai yra pagrindinė kliūtis dalyvauti darbo rinkoje. Tai ženklas, kad viešosios politikos sprendimai dar nepakankamai įtraukia šeimų poreikius. Jei Lietuvoje būtų įgyvendinta centralizuota kuponų sistema, tai galėtų sukurti daugiau lygių galimybių tarp miestų ir regionų šeimų, taip pat skatintų socialinį mobilumą. Be to, tokia sistema padėtų spręsti paslaugų fragmentacijos problemą: šiandien tėvai turi patys susiorientuoti tarp skirtingų kompensavimo būdų ir savivaldybių taisyklių. Sukūrus skaidrią, universalią ir skaitmeninę kuponų sistemą, būtų galima efektyviau valdyti valstybės investicijas ir užtikrinti, kad parama pasiektų tuos, kam jos labiausiai reikia. Svarbu ir tai, kad tokia sistema galėtų paskatinti privačių vaikų priežiūros paslaugų plėtrą regionuose – atsirastų daugiau paskatų steigti mažus ugdymo centrus ar samdyti aukles, kurių paslaugos būtų iš dalies kompensuojamos. Tai taip pat padėtų integruoti įvairias visuomenės grupes, pavyzdžiui, migrantės ar vyresnio amžiaus moteris, į darbo rinką kaip vaikų priežiūros paslaugų teikėjas. Inicatyva galėtų būti derinama su socialinių inovacijų programa – pavyzdžiui, kaimyniškais auklių tinklais, kooperatyvais ar bendruomeniniais vaikų centrais. Svarbu įtraukti ir darbdavius – darbo lankstumas, hibridinis darbo modelis ar dalinis nuotolinis darbas taip pat turi būti integruoti į platesnę šeimų paramos strategiją. Būtų verta parengti bandomąjį projektą bent keliose Lietuvos savivaldybėse – pavyzdžiui, Alytaus, Telšių ar Šiaulių miestuose – siekiant įvertinti galimą poveikį šeimoms, darbo rinkai ir vietos paslaugų tiekėjams. Būtų naudinga įtraukti NVO, dirbančias su šeimomis, kad užtikrintume, jog paslaugos pasiektų ir pažeidžiausias vienišus tėvus, šeimas su neįgaliais vaikais ar daugiavaikes šeimas. Tokia diskusija Lietuvoje jau bręsta – ji matoma tiek savivaldybių socialinės politikos dokumentuose, tiek Seimo demografijos komisijos rekomendacijose. Apibendrinant, Trento modelis Lietuvai gali būti įkvėpimas – tai ne kopijavimas, o prisitaikymo klausimas. Sprendimai turi atitikti nacionalinį kontekstą, tačiau principai – prieinamumas, lygybė, partnerystė – yra universalūs.

Daugiau informacijos: <https://european-social-fund-plus.europa.eu/en/projects/helping-families-balance-work-and-care>

Nuotrauka <https://european-social-fund-plus.ec.europa.eu/en/projects/helping-families-balance-work-and-care>

struktūroje. Moterų dalyvavimas darbo rinkoje Trento regione siekia apie 68 proc., palyginus su 52 proc. Italijos vidurkiu. Šis projektas reikšmingai prisideda prie lyčių lygybės, suteikdamas moterims galimybę derinti profesinį gyvenimą su šeimos išsipareigojimais.

Ekonominis poveikis

Paslaugų kuponų schema ne tik stiprina šeimų socialinį stabilumą, bet ir skatina ekonominį aktyvumą. ES duomenimis, investicijos į šeimų paramą padeda sumažinti nedarbą ir stiprina vietos ekonomiką. Pavyzdžiui, viena dirbanti mama, gavusi paramą, vidutiniškai prisideda prie BVP apie 20 000 eurų per metus. Be to, paramos dėka išvengiama darbo netekčių ir su tuo susijusių socialinių išlaidų. Ši schema taip pat paskatino smulkaus verslo augimą – ypač vaikų darželių, auklių paslaugų ir ugdymo centrų. Kuponų sistema padeda užtikrinti paklausą šiose srityse ir taip skatina verslumo plėtrą regione.

ES kontekstas ir palyginimai

Panašios iniciatyvos įgyvendinamos ir kitose ES šalyse. Prancūzijoje šeimos gauna valstybės subsidijas vaikų priežiūrai, o Vokietijoje veikia „Elterngeld“ sistema. Skandinavijos šalys užtikrina universalias viešąsias

ba. Vertinami tokie kriterijai kaip pajamos, darbo arba mokymosi užimtumas, šeimos sudėtis. Kuponai teikiami kelis kartus per metus, atsižvelgiant į šeimos poreikius ir biudžeto galimybes. Partneriai, padedantys įgyvendinti schemą, apima viešuosius ir privačius vaikų darželius, nevyriausybinės organizacijos, socialines tarnybas bei švietimo centrus. Tai užtikrina platų paslaugų spektrą ir gerą paslaugų prieinamumą šeimoms.

Ilgalaikė vizija ir iššūkiai

Iki 2029 m. numatyta įdiegti kuponų skaitmenizavimo sistemą, didinti partnerių tinklą ir toliau plėsti paslaugų prieinamumą, ypač atokiose teritorijose. Taip pat siekiama mažinti administracinę naštą šeimoms ir diegti integruotas paslaugas, kurios leistų efektyviau derinti darbą ir šeimą. Tarp pagrindinių iššūkių išlieka paslaugų netolygumas tarp miesto ir kaimo vietovių, socialinė izoliacija ir informacijos stoka. Tačiau paslaugų kuponų schema įrodo, kad tikslinga, ilgalaikė ir socialiai atsakinga politika gali padėti kurti tvaresnę ir lygiavertę visuomenę.

Institucijų pozicija

„Paslaugų kuponų schema – tai ne tik pagalba šeimai. Tai investicija į darbo rinką ir socialinį

Valstybės dieną simboliškai susitiko Vincas Kudirka ir Mikalojus Konstantinas Čiurlionis

Liepos 6-ąją, minint Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) ir „Tautiškos giesmės“ dieną, lietuvius visame pasaulyje jau šešioliktą kartą suvienijo himno giedojimas 21 val. vietos laiku. Šiemet pagrindinis projekto „Tautiška giesmė aplink pasaulį“ renginys, tiesiogiai transliuotas per LRT, vyko Druskininkuose ir simboliškai sujungė dviejų didžiųjų Lietuvos kūrėjų – Mikalojaus Konstantino Čiurlionio ir Vinco Kudirkos – idėjas bei jiems svarbias vietas.

Renginio epicentru tapo Druskininkai – 2025 m. Lietuvos kultūros sostinė, plačiai mininti M. K. Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių jubiliejų, iš kur buvo tiesiamas simbolinis tiltas į šių metų mažąją Lietuvos kultūros sostinę, Kudirkos Naumių, ir Osaką Japonijoje, kone toliausiai į rytus nuo Lietuvos nutolusį tašką, kur vyksta pasaulinė paroda „EXPO 2025“.

Liepos 6-oji šioje parodoje paskelbta Lietuvos nacionaline diena – tai pirmas kartas, kai ši svarbi data sutampa su Lietuvos valstybine švente. Himno giedojimo tonas simboliškai perduotas iš Japonijos į Druskininkus, dalyvaujant žymiems Lietuvos atlikėjams.

„Liepos 6-oji yra diena, kai jaučiame ypatingą bendrystę, o „Tautiška giesmė“ tampa

mūsų vienybės simboliu, nuaidinčiu per visą pasaulį. Šiemet šią tradiciją įprasminsim dar giliau, sujungdami du Lietuvos didžiuosius – V. Kudirką, sukūrusį mūsų valstybės himno žodžius, ir M. K. Čiurlionį, kurio 150-metį minime. Tai ne tik pagarbos ženklas mūsų istorijai, bet ir priminimas, kad kultūra ir kūryba yra tvirtiausias tautos pamatas, – sako kultūros ministras Šarūnas Birutis. – Ypač džiaugiuosi, kad šiemet pagrindinis šios tradicijos renginys, tiesiogiai transliuojamas visai Lietuvai, vyks ta Druskininkuose. Tai svarbus žingsnis, stiprinantis kultūros vyksmą ir sklaidą regionuose, kai tokio masto renginys pavertia regioną visos Lietuvos traukos centru.“

Siekiant, kad Valstybės diena

būtų prasmingai paminėta visoje šalyje, kultūros ministro įsakymu iš viso skirta daugiau kaip 150 tūkst. eurų 15-ai Liepos 6-osios minėjimo projektų. Be pagrindinio „Tautiškos giesmės“ renginio, įvairios iniciatyvos finansuojamos Kernavėje, Merkinėje, Kaune, taip pat Švenčionėliuose, Šilutėje, Zarasuose, Šiauliuose, Pagėgiuose, Rudaminioje, Jurbarko ir kituose Lietuvos miestuose bei miesteliuose.

Finansavimas skirtas konkursu būdu įvertinus gautas paraiškas dėl Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) ir „Tautiškos giesmės“ dienos įprasminimo.

Daugiau informacijos: <https://lrkm.lrv.lt/lt/naujienos/valstybes-diena-simboliškai-susitiks-vincas-kudirka-ir-mikalojus-konstantinas-ciurlionis/>

Kultūros ministerijos premijos – Pasvalio, Radviliškio, Joniškio kultūros centrams

Kultūros ministro Šarūno Biručio įsakymu paskirtos Kultūros centrų premijos už pastarųjų penkerių metų aktyvią ir kryptingą veiklą.

„Kultūros centrai yra gyvybiškai svarbūs mūsų šalies kultūrinio audinio elementai. Tai ne tik renginių erdvės, bet ir svarbūs vietos bendruomenių židiniai, kuriuose telkiasi kūrybinė energija. Šių metų laureatai puikiai atspindi visą kultūros centrų veiklos spektrą – nuo dainų švenčių tradicijų, istorinės atminties puoselėjimo, kultūrinio identiteto ir tautinės savimonės stiprinimo iki drąsių kūrybinių inovacijų ir profesionaliojo meno sklaidos. Jų kryptingas darbas stiprina ne tik vietos tapatybę, bet ir visos Lietuvos kultūrinį gyvybingumą“, –

sako kultūros ministras.

Už mėgėjų meno ir dainų švenčių tradicijų puoselėjimą ir sklaidą, už etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo populiarinimą premija paskirta Pasvalio kultūros centrui.

Radviliškio miesto kultūros centras premijuotas už kūrybingą, novatorišką veiklą, skatinančią kultūrinės raidos įvairovę, bei už profesionaliojo meno kūrimą ir sklaidą.

Už vietos kultūrinio identiteto, tautinės savimonės stiprinimą, istorinės atminties aktualizavimą premija paskirta Joniškio kultūros centrui.

Šiomis premijomis siekiama skatinti kūrybingą ir efektyvią kultūros centrų veiklą, įvertinant savivaldybių ir kitų kultūros centrų pasiekimus, jų sukuriamas ir teikiamas kultūros paslaugas visuomenei. Kultūros centrų premijų skyrimo nuostatai numato premijavimą trijose atskirose srityse. Kasmet skiriamos trys premijos. Vienos premijos dydis – 70 bazinių socialinių išmokų (BSI).

Daugiau informacijos: <https://lrkm.lrv.lt/lt/naujienos/kulturos-ministerijos-premijos-pasvalio-radviliskio-joniskio-kulturos-centrams/>

Kviečiame siūlyti kandidatus Lietuvos nacionalinėms kultūros ir meno premijoms

Kultūros ministerija kartu su Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno premijų komisija iki rugsėjo 1 d. priima siūlymus, kam skirti 2025 metų Lietuvos nacionalines kultūros ir meno premijas.

Premijos skiriamos konkurso būdu, komisijai atrenkant geriausių kūrinių, Lietuvos ir Pasaulio lietuvių bendruomenės kūrėjų sukurtų per pastaruosius septynerius metus, ir kūrinių, kaip ilgamečio kūrėjo kūrybinio indėlio į kultūrą ir meną, autorius.

Vienas juridinis asmuo gali siūlyti vieną kūrėją ar kultūros ir meno kūrėjų kolektyvą premijai gauti už reikšmingiausius kūrinius, sukurtus per pastaruosius septynerius metus, ir vieną kūrėją už kūrinius, sukurtus ilgamečio kūrėjo kūrybinio indėlio į kultūrą ir meną metu. Komisijos

narys negali būti siūlomas premijai gauti.

Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno premijų laureatai skelbiami nuo 1989 metų. Kasmet skiriamos ne daugiau kaip šešios premijos.

Daugiau informacijos: <https://lrkm.lrv.lt/lt/naujienos/kvieciame-siulyti-kandidatus-lietuvos-nacionalinei-kulturos-ir-meno-premijai/>

„Rail Baltica“ projektui skirtas papildomas 295,5 mln. eurų Europos Sąjungos finansavimas

Strateginiam „Rail Baltica“ projektui trijose Baltijos šalyse skirta dar 295,5 mln. eurų Europos Sąjungos (ES) investicijų pagal „Connecting Europe Facility“ (CEF) programą. Iš šios sumos Lietuvai atiteks apie 95 mln. eurų. LTG grupė su partneriais šiemet teikė paraišką pagal kasmetinį kvietimą, o sutarties dėl lėšų skyrimo pasirašymas numatomas šių metų rudenį.

„Šios Europos Sąjungos investicijos – svarbus įvertinimas ir postūmis tęsti Lietuvoje jau pradėtus „Rail Baltica“ statybos darbus ir imtis kitų svarbių projekto etapų. Taip pat aktyviai ruošiamės naujam finansavimo laikotarpiui. Siekiame kuo sparčiau gerinti transporto ir logistikos jungtis Baltijos regione bei integruotis į bendrą Europos transporto tinklą“, – sako susisiekimo ministras Eugenijus Sabutis.

Iki šių metų pabaigos „Rail Baltica“ statybos darbus Lietuvoje numatoma išplėsti iki 114 km.

„Sėkmingų megaprojektų statybų strategija – išvengti bet kokių ilgesnių pauzių, o nuoseklus

ES finansavimas būtent ir užtikrina „Rail Baltica“ projekto įgyvendinimą. Aktyviai statydami europinę vėžę Lietuvoje prisidedame prie visos Europos geležinkelių infrastruktūros stiprinimo“, – teigia LTG grupės generalinis direktorius Egidijus Lazauskas.

Pasak Europos Komisijos Transporto ir judumo generalinės direktorės Magdos Kopczyńskos, šiuo sprendimu Europos Komisija dar kartą patvirtino savo įsipareigojimą integruoti Baltijos šalis į bendrą Europos geležinkelių tinklą.

Jos teigimu, stiprinant tarpvalstybinį susisiekimą tarp Bal-

tijos šalių, Lenkijos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių, bus didinamas geležinkelių transporto efektyvumas ir saugumas, taip pat skatinamas ekonominis konkurencingumas visame žemyne.

Šiuo metu Lietuvoje jau vykdomi „Rail Baltica“ statybos darbai pagrindinės linijos ruože – nuo Jonavos Panevėžio kryptimi tiesiama daugiau nei 46 km geležinkelio sankasos ir susijusios infrastruktūros. Dar 68 km ruože šiemet planuojama pradėti parengiamuosius darbus, o 10 km ruože bus pradėti bėgių tiesimo darbai.

Iš viso pagal paskutinį 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos kvietimą Europos Sąjunga investuos 2,8 mlrd. eurų į 94 transporto projektus, iš kurių net 77 proc. atiteks geležinkelių plėtrai.

„Rail Baltica“ – strateginis LTG grupės ir Europos Sąjungos bei didžiausias geležinkelių infrastruktūros projektas Baltijos šalių istorijoje, kurį įgyvendinant bus nutiestas elektrifikuotas europinio standarto geležinkelis, sujungiantis Lietuvą, Latviją ir Estiją su Vidurio bei Vakarų Europa,

užtikrinsiantis regiono integraciją, civilinį ir karinį mobilumą, transporto sistemos atsparumą.

Už šį turinį atsakingas tik autorius. Europos Sąjunga neatsako už galimą jame pateiktos informacijos naudojimą.

Daugiau informacijos: www.lt.lt

„ErasmusDays 2025“ – Europos vertybių šventė jaunimui

Kiekvienais metais spalio mėnesį visoje Europoje vyksta „ErasmusDays“ – išskirtinis renginių ciklas, skirtas pažymėti „Erasmus+“ programos sėkmę ir įtaką švietimui, jaunimo mobilumui bei Europos bendradarbiavimui. Nuo pat 2017 metų šie renginiai tapo svarbia proga bendruomenėms, švietimo įstaigoms ir organizacijoms paminėti pasiekimus bei dalintis įkvėpiančiomis istorijomis.

„ErasmusDays“ – tai ne tik šventė, bet ir platforma, kurioje „Erasmus+“ programos dalyviai – mokyklos, universitetai, NVO, savivaldybės, jaunimo grupės – kviečiami organizuoti renginius

tiesiogiai, tiek skaitmeniniu formatu. Tai gali būti praktikos mainų seminarai, mobilumo patirties fotografijų parodos, kūrybiniai dirbtuvės ar net socialinių tinklų iššūkiai, kviečiantys diskutuoti apie Europos vertybes.

2025 m. „ErasmusDays“ vyks spalio 13–18 d., o jų tema – Europos Sąjungos vertybės. Oficialus šūkis: „Gyvenkime savo vertybėmis – įkvėpkime ateitį“. Šešios pagrindinės ES vertybės – tai žmogaus orumas, laisvė, demokratija, lygybė, teisės viršenybė ir žmogaus teisės – šiemet bus ne tik minimos, bet ir kūrybiškai įprasminamos mokyklose, organizacijose bei jaunimo renginiuose.

Norintys dalyvauti šventėje gali pasinaudoti įvairiais Europos Komisijos ir Europos Parlamento siūlomais ištekiais:

- Atsispausdinti Pagrindinių teisių chartijos plakatą ir papuošti juo klasę ar bendruomenės erdvę.
- Organizuoti pamokas apie ES vertybes, naudojantis specialiu edukaciniu rinkiniu mokykloms.
- Diskutuoti apie toleranciją, demokratiją ir solidarumą su mokiniais pasitelkus žaidybinius metodus.
- Dalyvauti CERV programos veiklose, susijusiose su pilietinėmis teisėmis ir vertybėmis.
- Peržiūrėti ir aptarti vaizdo siužetus, rodančius, kaip ES

vertybės taikomos kasdieniame gyvenime.

Renginių organizatoriai skatinami dalintis savo patirtimi socialiniuose tinkluose su grotažyme „ErasmusDays“, taip skleisdami žinią apie aktyvią pilietinę poziciją ir tarptautiškumą.

„Erasmus+“ yra kur kas daugiau nei mainų programa – tai investicija į atvirą, įtraukią ir vertybėmis grįstą Europą. Tad kviečiame visus – mokytojus, jaunimo darbuotojus, moksleivius, studentus – prisidėti prie šios iniciatyvos ir kartu įkvėpti ateitį!

Daugiau skaitykite: <https://www.erasmusdays.eu/latest-news/celebrating-erasmusdays/>

Organizuokite savo #ErasmusDays renginį Pasiruoškite prisijungti!

#ErasmusDays tapo kasmetiniu svarbiu Europos kalendoriaus akcentu, atskleidžiančiu Erasmus+ programos poveikį ir svarbą.

Kodėl verta organizuoti #ErasmusDays renginį?

Dalyvauti #ErasmusDays – tai ne tik suorganizuoti renginį, bet ir švęsti Europos vie-

nybės dviasią. Prisijungdami prie tūkstančių kitų visame žemyne, tampate bendro judėjimo dalimi, kuris puoselėja bendradarbiavimą, įvairovę ir įtrauktį.

Padidinkite savo poveikį

#ErasmusDays renginys – tai puiki proga sustiprinti savo žinią. Nesvarbu, ar esate universitetas, jaunimo organizacija, mokykla, gimnazija ar profesinio mokymo įstaiga – ši šventė leidžia pristatyti savo projektus, iniciatyvas ir pasiekimus visai Europai. Tai proga atkreipti dėmesį į savo veiklą ir įkvėpti kitus prisijungti.

Skatinkite ryšius

Viena iš svarbiausių #ErasmusDays dalyvavimo naudų – galimybė užmegzti naujų ryšių. Nuo naujų partnerystių kūrimo, bendradarbiavimo su kitomis organizacijomis iki bendraminčių susitikimo – šios dienos padė-

da plėsti tinklą ir kurti prasmingus santykius, nepriklausomai nuo valstybių sienų.

Didinkite matomumą ir pripažinimą

Organizuodami #ErasmusDays renginį, didinate savo organizacijos ar įstaigos matomumą ir autoritetą. Priklausydami šiai plačiai atpažįstamai iniciatyvai, ne tik supažindinate visuomenę su savo veikla, bet ir pozicionuojate save kaip lyderį švietimo, mokymo ir jaunimo ugdymo srityje.

Įkvėpkite pokyčius

Galiausiai, #ErasmusDays – tai būdas įkvėpti pokyčius. Nesvarbu, ar skatinama diskusija apie

tarptautinio mobilumo svarbą, ar propaguojamas mokymasis visą gyvenimą, ar pasisakoma už švietimo bei jaunimo įgalinimo politiką – ši iniciatyva suteikia platformą pozityviems pokyčiams bendruomenėje ir už jos ribų.

Prisidėkite prie judėjimo!

Organizuoti #ErasmusDays renginį – tai galingas būdas parodyti savo įsipareigojimą Europos bendradarbiavimui, pasidžiaugti pasiekimais ir įkvėpti kitus jungtis.

Planuokite savo renginį jau dabar ir tapkite šios šventės dalimi!

Daugiau informacijos: <https://www.erasmusdays.eu/latest-news/>

Ne viskas rožėmis klota, bet tai buvo verta!

By Jorge Franganillo - Edinburgh: Scottish bagpiper, CC BY 2.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=121252218>

Irene, Italija

Jei reikėtų apibūdinti savo „Erasmus“ vienu sakiniu, jis būtų toks:

„Niekada nepasiduok – nesigailėsi! Viskas vyksta ne šiaip sau.“

„Galima sakyti, kad sprendimas, kurį ši šalis priėmė 1973 m. prisijungdama prie Bendrosios rinkos, buvo atsauktas šiuo referendumu pasitraukti iš ES“, – sakė BBC žinių vedėjas. Tai – mano pirmasis prisiminimas iš „Erasmus“ Škotijoje. Ką tik buvau atskridusi iš Sardinijos, kur studijavau kalbas Sasario universitete. Buvo 2016 m. birželis, o Jungtinės Karalystės gyventojai ruošėsi balsuoti dėl išlikimo Europos Sąjungoje. Tą rytą, kai turėjau pradėti praktiką kalbų mokykloje Edinburge, įsijungiau televizorių – ir naujienos apie „Brexit“ mane užklupo kaip šaltas dušas. „Na ką gi, atarsti Europą šalyje, kuri ką tik apsisprendė iš jos pasitraukti... Neprastas startas“, – su ironija prisimenu pagalvojusi. Tuo metu dar nežinojau, kad tai bus mažiausias iš mano iššūkių.

Vos kelių pirmųjų dienų mokykloje, ir aš jau jatau, kad kažkas ne taip. Vieną dieną mentorė man pasakė, kad mokykla nebegali tęsti mano praktikos, nes tarp direktoriaus ir darbuotojų kilo „rimtų nuomonių skirtumų“. Kitaip tariant – mokykla užsidaro, ir man teko išvykti! Jaučiausi sugniuždyta. Negalėjau patikėti, kad taip atsitiko man. Ar mano „Erasmus“ baigsis taip? Turėjau du pasirinkimus: grįžti į Italiją ir viską mesti, arba greitai susirasti kitą praktiką. Pasitarusi su savo universitetu, pasirinkau antrąjį variantą. Nuėjau į Italų kultūros institutą. Jie pasakė, kad jau turi keturis praktikantus ir daugiau priimti negali. Tačiau aš vis tiek palikau savo CV. Kitas kelias dienas praleidau vaikščiodama po visą Edinburgą, dalindama CV visur, kur tik galėjau – lakstydama po miestą kaip Markas Rentonas iš „Trainspotting“... Jau buvau beveik praradusi viltį, kai suskambėjo telefonas:

– „Sveika, Irene, čia Elisabetta iš Italų kultūros instituto. Mums malonu pranešti, kad kviečiame tave prisijungti prie mūsų komandos... Ar vis dar domina?“

Tas skambutis pakeitė viską. Nuo tos dienos pradėjau dirbti su nuostabiais žmonėmis – kolegomis, su kuriais dalinausi nepamirštamais momentais ir patirtimis. Vienas iš jų – Italijos renginių organizavimas Fringe festivalyje – didžiausiame meno festivalyje pasaulyje. Tuo metu turėjau progą interviu duoti pačiam Dario Fo – Nobelio literatūros premijos laureatui – ir susitikti su keliais Italijos ambasadoriais Europoje. Už darbo ribų spėjau apkeliauti nuostabiąją Škotiją, kuri dabar tapo mano antraisiais namais ir kur palikau dalį širdies.

Apibendrinant: jei reikėtų mano „Erasmus“ apibūdinti vienu sakiniu – tai būtų: „Niekada nepasiduok – nesigailėsi! Viskas vyksta ne be priežasties.“

Daugiau informacijos: https://youth.europa.eu/stories/its-not-all-peaches-and-dandelions-its-worth-it_en

Nepamirštama patirtis Puatjė mieste

Noemi, Italija

Aš nusprendžiau išvykti be didelių lūkesčių, kad galėčiau maksimaliai išnaudoti šią man suteiktą galimybę. Dėl to 2018 m. rugsėjo 5 d., antrą valandą nakties, iškeliavau su dviem lagaminais, kuprine ir šeimos palinkėjimu: „Sėkmės“.

„Keliausiu, keliausiu laisvai ir laukiniu keliu. Susikrausiu lagaminus, nes šis didysis pasaulis mane šaukia“

– Elvis Presley, „Harem Holiday“

Jei turėčiau apibūdinti savo nuotyki, naudodama žodžius – tai būtų šie: Mano Erasmus patirtis buvo neįtikėtina. Gali pasirodyti banalu, bet taip ir buvo. Studijų mainus vykdžiau Puatjė mieste, Prancūzijoje. Iš anksto apie šį miestą žinojau tik tiek, kiek buvo girdėta apie Puatjė mūsų ir De André dainą „Carlo Martello“.

Išvykau sąmoningai nieko per daug nesitikėdama, kad galėčiau viską priimti kaip naują patirtį. Po ilgos ir varginančios kelionės vos atvykusi supratau, jog nuo šios dienos gyvenis užsienyje šešis mėnesius. Kitą rytą pirmiausia aplankiau miestą ir susitikau su tais, kuriuos buvau pridėjusi į „Erasmus“ grupę „Facebooke“. Su daugeliu iš jų iki šiol palaikau ryšį – kartu keliavome po Prancūziją, vakarais valgėme „raketą“, gurkšnodami gerą vyną, lankėmės vakarėliuose, žiūrėjome filmus, juokėmės, dalinomės ir palaikėme vieni kitus. Trumpai tariant, jie tapo mano antrąja šeima. Būtent dėl jų ši patirtis tapo tokia visavertė – nes žmonės, kuriuos sutinki, daro didžiausią įtaką.

Dažnai išgirdę žodį „Erasmus“, žmonės galvoja tik apie vakarėlius. Bet tai kur kas daugiau. Tai – nauji žmonės, prisiminimų kūrimas, savęs pažinimas. Ir taip – tai taip pat mokymasis! Aš iš tiesų daug mokiausi, kad išlaikčiau egzaminus, ir susipažinau su nuostabiais dėstytojais, kurie davė daug vertingų

Notre-Dame-la-Grande varpinė. Par Bachelot Pierre J-P — Travail personnel, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=39877810>

patarimų ateičiai.

Galiausiai mėgavausi kiekviena minute. Aišku, būta ir sunkių momentų, bet jie taip pat buvo mano asmeninės kelionės dalis. Mokėjimas būti su saviimi – štai ką aš labiausiai patobulinau per tuos mėnesius. Emociškai paaugau, tapau atsakingesnė ir savarankiškesnė.

Už šią patirtį esu dėkinga Europos Sąjungai, visiems žmonėms, kuriuos sutikau, savo šeimai ir – galiausiai – sau pačiai. Tikiu, kad kartą tapęs „Erasmus“ studentu, visada išlieki „Erasmus“ studentu.

Šios patirties tiesiog neįmanoma pamiršti, nes kai sugrįžti – esi visiškai kitas žmogus.

Daugiau skaitykite: https://youth.europa.eu/stories/unforgettable-experience-poitiers_en

I-STORMS: Gyvybių gelbėjimas ir audrų padarinių mažinimas Adrijos–Jonijos regione „Interreg“ programos

Žmonės brendantys per užtvindytas gatves, apgadinti pastatai ir kultūros vertybės, uždarytos mokyklos ir parduotuvės – tokie vaizdai tampa vis dažnesni, kai kylantis jūros lygis ir vis smarkesnės audros siaubia pakrančių miestus. Reaguodamos į šią grėsmę, penkios Adrijos–Jonijos regiono šalys susivienijo įgyvendinti projektą I-STORMS, siekdamas geriau pasiruošti ekstremalioms oro sąlygoms ir koordinuoti veiksmus, kad būtų išsaugotos gyvybės ir sumažinta žala.

„Dveji metai koordinuotų pastangų, atkaklaus darbo ir konstruktyvaus bendradarbiavimo tarp I-STORMS partnerių leido mums sukurti įrankius ir parengti bendras strategijas, skirtas apsaugoti Adrijos–Jonijos regioną nuo jūros audrų pavojų.“

Projekto partneriai sukūrė tinklą, kuris užtikrina koordinuotą civilinę saugą visame Adrijos–Jonijos regione. Buvo parengtas naujoviškas duomenų dalijimosi modelis, apimantis meteorologinę ir okeanografinę informaciją. Tai pagerino audrų ir kitų ekstremalių reiškinių prognozavimą ir leido greičiau bei efektyviau reaguoti į pavojus, laikantis ES civi-

linės saugos mechanizmo gairių. Projekte taip pat buvo išryškintos sritys, kuriose būtinas tolesnis šalių bendradarbiavimas. Be to, projekto metu buvo sustiprintas piliečių sąmoningumas apie pakrančių pažeidžiamumą audrų metu.

Stipresnis bendradarbiavimas

Devynios organizacijos – įskaitant orų prognozių tarnybas, civilinės saugos bei ekstremalių situacijų tarnybas ir mokslo institucijas iš Albanijos, Kroatijos, Graikijos, Italijos ir Slovėnijos – dirbo kartu šiame projekte. Jos sprendė problemas, susijusias su jūros audrų žinių trūkumu, pras-

tu regioniniu bendradarbiavimu ir silpna duomenų sistemų integracija, kuri trukdo keistis informacija.

Skubus veiksmų poreikis

Kaip nurodoma galutinėje I-STORMS projekto ataskaitoje, Europos teisės aktuose vis dar trūksta konkrečių strategijų, gairių, procedūrų bei ankstyvojo perspėjimo sistemų, skirtų ekstremalių oro sąlygų rizikų pakrantėse prevencijai ir valdymui. Tuo metu Tarpyvyriausybė klimato kaitos komisija (IPCC) dar 2019 m. rugsėjį perspėjo, kad, jei nebus imtasi tinkamų priemonių, kylantis jūros lygis ir dažnesnės bei intensyvesnės audros sukels vis didesnius potvynius ir sausumos pradžiam pakrančių teritorijose bei mažose salose. Koordinuoti veiksmai, strategijos ir šiuolaikinės technologijos tampa būtinos. Ankstyvojo perspėjimo būtinybė

pabrėžiama ir 2030 m. darnaus vystymosi darbotvarkėje.

Skaitmeniniai įrankiai

Projekto metu buvo sukurtas Jūros audrų atlasas – internetinis duomenų žemėlapis, kuriame pateikiamos reagavimo į ekstremalias situacijas procedūros ir informacija apie praeities pakrančių nelaimės – tai padeda identifikuoti pažeidžiamas vietas. Taip pat sukurtas kitas internetinis įrankis, kuris surenka orų prognozes iš esamų sistemų. Be to, buvo sukurta I-Storms mobili programėlė, leidžianti bet kam gauti informaciją apie potvynių lygį, jūros būklę ir jos tikėtiną raidą per artimiausias dienas bet kurioje Adrijos–Jonijos baseino vietoje.

Po projekto

Nors projektas oficialiai baigėsi 2020 m. kovo mėnesį, jo metu parengta tarptautinė strategija ir sukurta nuolatinė ben-

dradarbiavimo platforma, kuri užtikrins tolesnį bendradarbiavimą pagal ES strategiją Adrijos ir Jonijos regionui (EUSAIR). Tai leidžia partneriams nuolat stebėti pakrančių rizikų pokyčius, aptarti esamus ir naujus įrankius bei jų įgyvendinimą.

Projekto investicijos ir ES finansavimas

Bendros projekto „Integruotos jūros audrų valdymo strategijos“ investicijos siekia 1 405 787 eurus, iš kurių 1 017 491 eurą skyrė ES Europos regioninės plėtros fondas pagal programą „Interreg Adrijos–Jonijos“ 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui. Projektas įgyvendintas pagal prioritetą „Darnaus regiono plėtra“.

Daugiau informacijos: https://ec.europa.eu/regional_policy/projects/projects-database/i-storms-saving-lives-and-reducing-storm-damage-in-the-adriatic-ionic-region-thanks-to-interreg-en

Venecijos Karališkieji sodai

Royal Gardens of Venice, ITALY
© Courtesy Venice Gardens Foundation

Italija Paveldo išsaugojimas ir prietaikymas naujam naudojimui

Po daugybės dešimtmečių apleidimo Venecijos Karališkieji sodai, kadaise svarbi istorijos ir architektūros dalis, buvo visiškai atkurti ir vėl atidaryti visuomenei. Restauracija, valdymas ir ateities išsaugojimas nuo 2014 m. deleguoti „Venice Gardens

Foundation“, bendradarbiaujant su Valstybinės nuosavybės agentūra ir Venecijos miestu. Projektą inicijavo Adele Re Rebaudengo, ji įgyvendino kūrybingą komandą, kuri laikėsi konservatyvaus principo – atkurti botanikos ir architektūros sudedamąsias dalis, švelniai atliepiant jų istorinius sluoksnius. Svarbus restauracijos tikslas buvo atkurti socialinę są-

sają tarp žmonių ir gamtos, kad sodas vėl taptų bendruomenine erdve. Kompleksinė restauracija leido atstatyti Napoleono laikų tiltelį, sujungiantį sodą su Šv. Morkaus aikšte, taip atkuriant istorinį urbanistinį testinumą. Venecija, kaip UNESCO pasaulio paveldo objektas, džiaugėsi sugrįžusia sodų formaliąja architektūra ir botaniniais turtais – tai leido miestui didžiuotis prisidėjus prie žaliojo miesto įvaizdžio formavimo. „Europa Nostra“ skyrė Karališkiejiems sodams „Grand Prix“ – aukščiausią apdovanojimą „Conservation & Adaptive Reuse“ kategorijoje už jautrų ir klimatą kaitą atitinkantį restauravimą

2023 m. rugsėjo 28 d. Venecijoje vykusioje Europos paveldo apdovanojimų ceremonijoje buvo atidengta speciali bronzinė plokštė prie sodų įėjimo – ją atidengė „Europa Nostra“ prezidentas Hermann Parzinger, ES kultūros komisarė Catherine Magnant ir pati Adele Re Rebaudengo. Ceremonijoje dalyvavo daugiau nei 700 svečių – paveldo specialistai, miesto atstovai bei

Europos kultūros bendruomenės nariai.

Botaniniam atkūrimui vadovavusio architekto Paolo Pejrone konservatyvus XIX a. itališko sodo planas derinamas su eksperimentinėmis sodininkystės metodikomis. Tai leido sodui tapti vienu iš turbūt įspūdingiausių žaliosios infrastruktūros pavyzdžių Venecijoje. Fondas atstatė daugiau nei 22 medžius, 832 krūmus, 3 150 svogūninių gėlių, 6 560 žydinčių augalų ir 68 vijoklinių rūšių, o želdinius rengė vietiniai sodininkai, dirbantys pagal ilgalaikius darbų grafikus.

Restauracijos procesas taip pat apėmė esminius statinius – neoklasicizmo paviljoną, sklandžiai pritaikytą šiltnamį – kuriuos įrenginėjo architektai Carlo Aymonino, Gabriella Barbini ir Alberto Torsello. Šiuo metu šiltnamyje veikia „The Human Garden“ – plati erdvė meno, kultūros ir tyrimų projektams. Taip pat įrengta „Archivio delle Radici“ – medžių rūšių xyloteka iš valstybių, kuriose veikia projektas „The Human Safety Net“. Fondas tausoja sodą be jokių

synetinių cheminių preparatų – naudojami tik natūralūs metodai, kompostavimas, perdirbimas ir resursų tausojimas. Įrengti inkilai, madyklos paukščiams bei bitynas padeda skatinti biologinę įvairovę, apdulkingus ir vietinių paukščių grįžimą.

Sodas oficialiai atvėrė duris lankytojams 2019 m. gruodžio 17 d. ir nuo to laiko tapo mėgiamu tiek vietinių, tiek turistų žaliuoju prieglobsčiu. Generali finansinė parama buvo esminė – tai leido užtikrinti nuolatinę sodų priežiūrą ir ilgalaikę veiklą.

2025 m. pradžioje valstybė pratęsė fondo koncesiją iki 2064 metų – tai pirmas tokių ilgalaikių teisiųjų sprendimų taikymas Italijoje, kuris užtikrina fondo veiklos tęstinumą ir viešą prieigą prie sodų. Šie sodai – ne tik kraštovaizdžio kūrinys, tai ir socialinis bei kultūrinis turtas, pabrėžiantis meilę gamtai, atsparumą klimato kaitai ir bendradarbiavimo vertę.

Daugiau informacijos: <https://www.europeanheritageawards.eu/winners/royal-gardens-of-venice/>

Tarptautinis jaunimo klasikinio teatro festivalis

© Gianni Luigi Carnera/AFI -SR

Italija, Sirakūzai (Palazzolo Acreide)

Piliečių įtrauktis ir sąmoningumo stiprinimas

Tarptautinis jaunimo klasikinio teatro festivalis, vykstantis Palazzolo Acreide mieste, Sirakūzų regione (Italija), organizuojamas INDA – Nacionalinio senovės dramos instituto (Istituto Nazionale del Dramma Antico). Nuo 1991 m. festivalis kviečia

jaunus talentus iš viso pasaulio prisijungti prie Akrajų graikų teatro, kur jie naujai interpretuoja graikų ir romėnų klasiką. Festivalis atskleidžia turtingą Europos kultūrinį paveldą, skatindamas pagarbą klasiškai dramaturgijai ir ugdydamas naują menininkų bei mastytojų kartą. Kasmetinis renginys skatina kūrybiškumą, tarptautinį bendradarbiavimą ir kultūrinius mainus. 2023 m. fes-

tivalyje dalyvavo net 2 417 mokinių iš Italijos ir kitų pasaulio šalių, pristačiusių 92 spektaklius, o per visus 32 festivalio metus scenoje pasirodė per 60 000 jaunų dalyvių. Programoje gausu spektaklių, dirbtuvių ir kultūrinių renginių, padedantių gilinti klasiškos kultūros suvokimą ir ugdyti teatro entuziastų bendruomenę. Festivalio poveikis jaučiamas ne tik vietos bendruomenėse, bet ir kalnų regionuose, kurie neretai būna turistų aplenkti – tai sustiprina vietos ekonomiką ir palieka ilgalaikį poveikį. Be to, festivalis yra įvertintas prestižiniu Europos paveldo apdovanojimu. Piliečių įsitraukimas ir sąmoningumo ugdymo kategorijoje.

Išskirtinas festivalio bruožas – jo įsipareigojimas švietimui ir įtraukiamam menui: skatinamos diskusijos apie šiandienos aktualijas, stiprinama socialinė įtrauktis, nes mokiniai iš skirtingų kultūrų dirba ir kuria kartu, skleidami

kūrybiškumą, pasitikėjimą ir bendruomeniškumą. Festivalis suteikia galimybę jaunuoliams tobulėti kartu su žinomais mokytojais – tai išplėsto mokymosi patirtis už scenos ribų. Dalyviai, nepriklausomai nuo jų išsilavinimo lygio – ar tai būtų gimnazija, ar teatro akademija, gali bendradarbiauti atviroje ir kūrybiškoje aplinkoje.

2024 m. gegužės 30 d. Palazzolo Acreide vyko speciali ceremonija, kurios metu festivalis buvo pagerbtas „Europa Nostra“ apdovanojimu, kartu su kitais 25 išskirtiniais Europos paveldo projektais. Atminimui skirtas renginys vyko logiškiausioje įmanomoje aplinkoje – festivalio namų Akrajų teatre, o ceremonijoje dalyvavo ne tik organizatoriai, bet ir dalyviai – mokiniai bei svečiai. „Europa Nostra“ viceprezidentė Cristina Loglio savo kalboje akcentavo festivalio vaidmenį klasiškos kultūros išsaugojimui ir

atnaujinimui per jaunimo įsitraukimą.

Apdovanojimų žiuri pabrėžė festivalio gebėjimą išlaikyti tradicijas ilgam laikui ir įtraukti profesionalų bendruomenę, kartu propaguojant modernų požiūrį į jaunimo įtraukimą į kultūros paveldą. Europos Komisijos kultūros komisarė Iliana Ivanova pasveikino Italiją ir festivalį su pavyzdiniu indėliu: „Festivalis reikšmingai prisideda prie nematerialaus Europos kultūros paveldo gyvybingumo.“ INDA, įkurta prieš 110 metų Sicilijoje, kasmet rengia klasikinio teatro sezoną Sirakūzų graikų teatre, kartu užtikrindama finansinį stabilumą per įvairius rėmimo šaltinius – valstybines dotacijas, įmonių sponsorijų aukas ir privataus sektoriaus paramą.

Daugiau informacijos: <https://www.europeanheritageawards.eu/winners/international-festival-of-classical-theatre-for-youth/>

Leidėjas: Linale s.r.o, redaktorė Lineta Žalaitė, www.europospulsas.lt, info@europospulsas.lt, išsina kas savaitę.

Už visą turinį „Europos pulse“ atsakingi tik autoriai ir jų nuomonės nebūtinai atspindi Europos Sąjungos poziciją. Europos Sąjunga negali būti už jas atsakinga.